

Fra: Mygland, Anders Kvadsheim[fmroakm@statsforvalteren.no]

Sendt: 29.04.2021 09:44:00

Til: postmottak@stavanger.kommune.no; postmottak@sandnes.kommune.no; post@randaberg.kommune.no; postmottak@gjesdal.kommune.no; postmottak@bjerkreim.kommune.no; post@bokn.kommune.no; epost@sola.kommune.no; post@eigersund.kommune.no; postmottak@haugesund.kommune.no; postmottak@hjemmeland.kommune.no; post@ha.kommune.no; post@karmoy.kommune.no; postmottak@klepp.kommune.no; post@kvitsoy.kommune.no; postmottak@lund.kommune.no; post@sauda.kommune.no; postmottak@sokndal.kommune.no; postmottak@strand.kommune.no; postmottak@suldal.kommune.no; post@time.kommune.no; post@tysver.kommune.no; post@utsira.kommune.no; postmottak@vindafjord.kommune.no
Tittel: Informasjon - trygghetsalarm og egenandel

Til alle kommunene i Rogaland

Statsforvalteren i Rogaland har fått spørsmål fra en kommune i fylket om adgangen til å ta egenandel fra tjenestemottaker for trygghetsalarm. Vi har gjennomgått regelverket og gitt et svar, som kan være av interesse også for andre kommuner. Vi videresender derfor en noe bearbeidet versjon av svaret til alle kommunene i Rogaland med dette.

Med vennlig hilsen

Anders Kvadsheim Mygland

seniorrådgiver

Statsforvalteren i Rogaland

Telefon: 51 56 87 21

E-post: fmroakm@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvalteren.no/ro

Viser til din e-post av 13.04.2021. Du viser til en konkret sak hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (saksnr. 2020/11507), og mer generelt spørsmål om dette med egenandel for trygghetsalarm.

For å kunne se på spørsmålet har vi ikke funnet det nødvendig å gjennomgå den konkrete saken til SFVT, dels fordi SFVT vil ha en taushetsplikt overfor oss (selv om vi, dersom det er helt nødvendig, kan finne unntak fra dette embetene imellom) og dels fordi vi ut fra sitatene du gjengir er enig i det SFVT skriver. Vi gjengir det du har sitert fra SFVT sin sak her:

- *Trygghetsalarm kan altså ha ulike funksjoner, og tildeles i medhold av ulike regler. Det kan være en ren service, som faller helt utenfor pasient- og brukerrettighetsloven. Når trygghetsalarm tildeles etter pasient- og brukerrettighetsloven kan det også komme istedenfor ulike typer tjenester, som praktisk bistand eller helsehjelp. Hvilke behov alarmer skal dekke, er avgjørende for spørsmålet om egenandel.»*
- *«Dette er et behov som medfører rett til tjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1a annet ledd. Vi anser tiltaket som forebyggende helsehjelp. Slik vi ser det, viser også kommunens begrunnelse at det er din helsemessige situasjon som er hovedbegrunnelsen for tildelingen, med ditt eget behov for følelse av trygghet som en sekundær begrunnelse. Det følger av dette at det ikke er anledning til å kreve egenandel.»*

Dette med egenandel for ulike typer velferdsteknologi, da inkludert trygghetsalarm, er det ikke egne regler om. Det er de vanlige reglene i helse- og omsorgstjenesteloven § 11-2 og [forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester](#) som regulerer dette. I [Helsedirektoratets veileder for saksbehandling etter helse- og omsorgstjenesteloven](#) skriver direktoratet dette på side 19-21:

«Hvis kommunen f.eks. benytter velferdsteknologi, matombringing, dagsenter/dagaktivitet eller andre tilbud som ikke er direkte nevnt i f.eks. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 for å dekke pasienten/brukerens behov for nødvendige helse- og omsorgstjenester, skal tildelingen likevel vurderes, saksbehandles og fattes vedtak om på vanlig måte. Se bl.a. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7 andre ledd om når det skal fattes enkeltvedtak. Reglene om egenbetaling i helse- og omsorgstjenesteloven § 11-2

og forskrift om egenandel for helse- og omsorgstjenester gjelder tilsvarende.

I noen tilfeller kan personer ha et ønske om ta i bruk et tilbud fra kommunen, f.eks. GPS, selv om det ikke foreligger et behov som gir rett til tjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven. Om det aktuelle tilbudet skal dekke en persons behov for nødvendige helse- og omsorgstjenester, eller om tilbudet gis som en service fra kommunen, vil bero på en konkret vurdering av tjenestens karakter og den enkelte pasient/brukers bistandsbehov. Det samme gjelder for tilbud om utkjøring av mat, vask av klær, dagaktivitetstilbud, rengjøring av bolig og lignende. Når kommunen gir slike eller andre tilbud i situasjoner der dette ikke er å anse som en nødvendig helse- og omsorgstjeneste for personen, står kommunen fritt til å ta betalt for tjenesten opp til ordinær selvkost, se Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14).

[...]

Om det velferdsteknologiske hjelpemiddelet tilbys som ledd i nødvendige helse- og omsorgstjenester har først og fremst betydning for egenbetalingsspørsmålet, jf. pkt. 1.3.6 ovenfor. Hvis velferdsteknologien erstatter eller må anses som praktisk bistand som det kan kreves egenandel for etter forskrift om egenandel for helse- og omsorgstjenester, kan det kreves egenbetaling slik dette er angitt i forskriften § 9 andre ledd. Erstatter teknologien derimot tjenester som det ikke kan tas egenandel for (typisk helsetjenester i hjemmet og nødvendig tilsyn/trygghet), kan det heller ikke tas egenandel for tjenesten når den gis ved hjelp av teknologiske innretninger.

Dersom personen ikke har behov for nødvendige helse- og omsorgstjenester, men likevel ønsker å benytte seg av en teknologi som kommunen tilbyr, kan kommunen kreve at personen betaler for tilbudet opp til ordinær selvkost slik dette er beskrevet under pkt. 1.3.6 ovenfor.»

Vi finner ikke selv denne uttalelsen fra Helsedirektoratet, men i [et notat](#) er det gjengitt at Helsedirektoratet i et svar til Fredrikstad kommune, på spørsmål om reglene for egenandel ved installasjon og drift av velferdsteknologiske innretning, har svart at utgangspunktet er at det må gjøres en konkret vurdering av tjenestetilbudet som ytes til den enkelte, og hvilke behov hos denne det tekniske hjelpemiddelet er ment å dekke. Helsedirektoratet er sitert på følgende:

«Innretninger som både dekker brukers behov for praktisk bistand som det kan kreves egenbetaling for, og andre behov som det ikke er anledning til å kreve egenandel for eksempelvis velferdsteknologiske hjelpemidler som erstatter trygghetsalarm, og som samtidig overvåker medisinske parametere hos pasient/bruker.

Det må i slike tilfeller gjøres en vurdering av hvor stor del av bistanden/innretningen som er ment å dekke brukers behov for praktisk bistand. Dersom bruken av den velferdsteknologiske innretningen ikke er ment å dekke behov for praktisk bistand som ikke er personlig stell og egenomsorg, vil det ikke være adgang til å kreve egenandel. I tilfeller der de velferdsteknologiske innretningene er ment å dekke både pasient/brukers behov for f.eks. helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand som ikke er personlig stell eller egenomsorg, må det gjøres en vurdering av hvor stor andel av innretningens funksjonalitet som knytter seg til hvert av disse behovene. Vurderingen vil måtte være konkret i den enkelte sak, og må gjøres på bakgrunn av vanlige prinsipper for beregning av egenandel for praktisk bistand der en person mottar hjemmetjenester som dekker flere ulike behov.

Det presiseres at dersom innretningen ikke benyttes for å dekke brukerens behov for tjenester, men for å effektivisere tjenesteytingen eller bedre kommunens ressursutnyttelse mer generelt, for eksempel innføring av nøkkelfrie låser eller nye systemer for administrering av tjenestene el., kan det ikke kreves at pasient/bruker betaler for dette.»

Oppsummert er det altså slik at trygghetsalarm – som all annen velferdsteknologi – må vurderes etter de vanlige reglene om egenbetaling i helse- og omsorgstjenesten. Hvilke behov trygghetsalarmen skal dekke, altså om det helt eller delvis skal dekke personens behov for nødvendige helse- og omsorgstjenester, om det skal dekke behov for praktisk bistand eller om det er en ren service, vil være avgjørende for spørsmålet om egenandel. For trygghetsalarm kan man vel si det slik at det sjelden vil være en måte å gi praktisk bistand/opplæring på, slik at vurderingen i de fleste tilfeller blir om det tildeles ut fra pasientens helsemessige situasjon (da er det helsehjelp,

og man kan ikke ta egenandel), eller om er en ren service fra kommunen. Det er viktig at kommuner er klar over at det er slike vurderinger man gjør når man tildeler velferdsteknologi som tjeneste, at vurderingene synliggjøres i vedtaket og at man har et aktivt forhold til dette i vurderingen av om det kan tas egenandel eller ikke for blant annet trygghetsalarm.

Med venleg helsing

Anders Kvadsheim Mygland

seniorrådgjevar

Statsforvaltaren i Rogaland

Telefon: 51 56 87 21

E-post: fmroakm@statsforvalteren.no

Web: www.statsforvaltaren.no/ro